

A. P. ČEHOV KOMIK

Komik Ivan Akimovič Vorobiov Sokolov je potiskoval roke v žepih svojih širokih hlač, se obrnil k oknu in uprl svoje lene oči v okno nasprotne hiše. Preteklo je pet minut v molku.

— Dolgčas! — je zazelahla ingenu Marija Andrejevna. — Kaj pa molčite, Ivan Akimovič? Če ste že prišli in me zmotili pri učenju vloge, potem se vsaj pogovarjajte! Naravnost neznanostni ste...

— Hm... Pripravil sem, da bi vam povedal neko stvar, toda nekako... neprijetno mi je. Če vam povem naravnost, brez okrasov... kakor muzik, me boste takoj obsodili, v šali pa... Ne, bolje bo, če vam ne povem. Obvaroval bom jezik pred židovi...

— Na kaj se bi pripravljala, da bi mi povedala? — je pomislila Marija. — Vzemite, če nekam čudno gleda, prestavlja se z ene noge na drugo... Da mi ni pripravil izjavi ljubez? Hm, nesreca je s temi vrati! Včeraj se mi je izpovedovala prva violina, danes pa je rezoner vso petico pretarjal... Vsi so se od dolgega časa prevzeli!

Komik je stopil proti komodi in si prijel ogledoval škarije in skatlico, v kateri je bila pomada za ustne.

— Tak... sss... Hotel bi reči, toda bojim se... neprijetno je... Če vam povem naravnost, po rusko, mi boste takoj rekli: grobljan, muzik! in to in ono... Poznam vas... bolje bo, da molčim...

— In kaj naj mu rečem, če bi mi zares prišel izjavljati ljubez? — je nadaljevala v mislih ingenu. — Dobre je, slaven in talentiran, toda meni ne ugaja. Strašno je erdi! Hodi zgrbljeno in na obraza ima nekakšno mozolje... Glas hripav... In poleg tega se ne njegove manire... Ne, nikdar!

Komik se je molče sprehodil po sobi, se težko spustil v naslanjaj in šumno vzel časopis z mize.

Oči so se mu spreletele po časopisu, kakor da nekaj iščejo, nato so se ustavile na neki besedi in zadremale.

— Če bi bilo vsaj kaj muih! — je zamrmral. — Bilo bi vseeno bolj veselo...

«Sicer pa oči nima grdihi, je nadaljevala s premišljevanjem Marija. «Toda, kar je pri njem najboljše, to je njegov karakter, in pri moških lepota ni tako važna kakor duša, pamet... Poročila bi se se lahko z njim, toda tak živet z njim... niti govora! Kako me je kljub temu iz hip pogledal... Opeknel me je s pogledom! Česa se plaši, ne razumem!»

Komik je težko vzdihnil in zakasljaj. Bilo je očito, da ga muči molk. Zadel je kakor rak in izkričal usta v stran... Na obrazu mu je bilo videti, da trpi...

«Prosim, z njim bi lahko tudi tako živeli — in prenehala bi premišljevanje Marija. «Njegova plača je primeru je bolje živeti z njim, kakor pa s kakšnim raztrganim kapetanom. Res, vzela ga bom in mu rekla, da se strinjami! Zakaj naj bi ga užalila s kosačico, siromaka? Že tako ima bedno življenje!»

— Ne, ne morem! — je zahropel komik, se vzdignil in vrgel časopise na mizo. — Tako nesrečna natura sem! Ne morem se obvladati! Udarite, točite, toda jaz vas bom vseeno prosil, Marija Andrejevna!

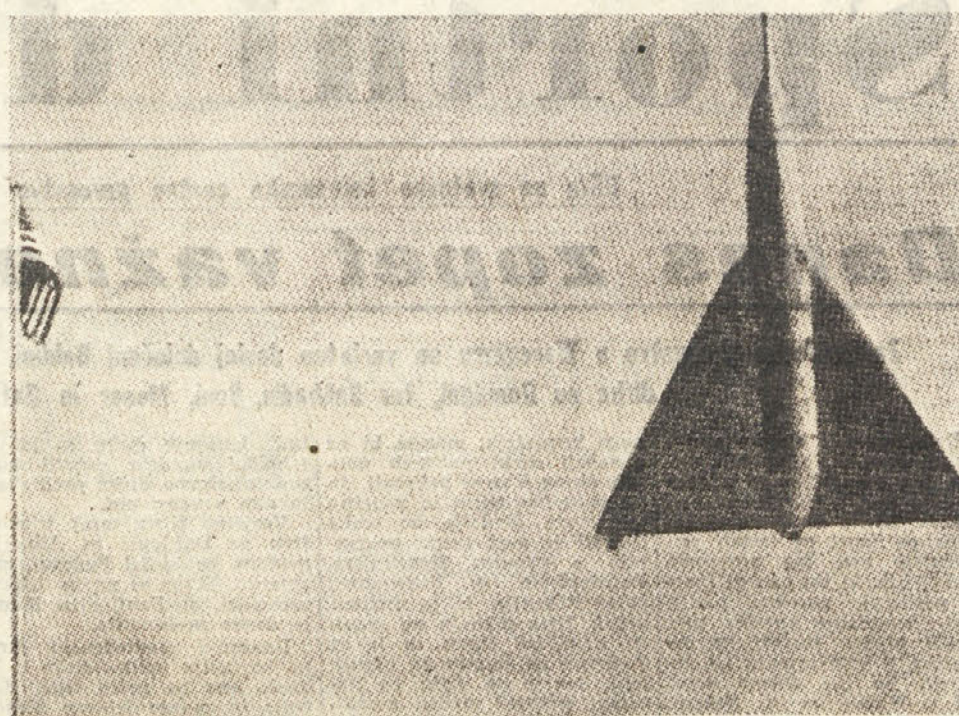
— Recite, recite! Laže vam bo!

— Matjuška! Golobica! Oprostite mi velikodušno... poljubljani vam ročico na kolenih... V oči komika so se pokazale solze v velikosti graha.

— Govorite, vendar... čudaki! Kaj je?

— Ali ni pri vas, golobica... silice zganja? Duša mi goril! Od včerajšnjega prepevanja imam v ustih take okside, peroksidi in superoksidi, da jih ne bi spoznal noben kemik. Mi verjamete? V duši mi vrta! Ne morem ziveti!

Marija je zardela, se namrščila, toda nato se je brž zasnala in natočila komiku kozarček zganja... Izpil ga je, oživel in prišel pripovedovati šale.

Eno najtežjih vprašanj pri reaktivskih letalih je vzletišče, ki mora biti bolj trdno in mnogo daljše kot za navadna letala na vijak. Ameriški letalski industriji je uspelo izdelati reaktivsko letalo, ki vzletišča sploh ne potrebuje, ker vzleti kar navpično. Na sliki prototip takega letala v tem, ko se dviga

FILMSKA INDUSTRIJA NAJVAŽNEJŠA INDUSTRIJSKA PANOGA INDIJE

Iz treh indijskih «Hollywoodov» nad 270 umetniških filmov letno

Poleg tehničnih ovir so bili za razvoj indijskega filma največja ovira predsodki, ker se ni smela ženska ukvarjati z dejavnostjo, kakršno terja filmska umetnost

Največja industrijska panoga Indije je — filmska industrija. Tako vsaj zatrjujejo, in to z upravičenim ponosom — filmski krogi v Novem Delhiju. Sicer pa je bila Indija po številu filmov, ki jih izdela na leto, do predlanskega leta druga država na svetu, takoj za ZDA, medtem ko se je v lanskem letu vrnila med ZDA in Indijo Japonska. V Indiji imajo tudi velika filmska središča, in sicer v Bombayju, v Kalkuti in Madrasu. Letno izdela nad 270 igranih filmov, to se pravi, skoraj po en film na delovni dan. Vsa Evropa vidi le malo indijskih filmov, mi v Trstu menda še nobenega, ker indijski filmski industriji je redkokdaj uspe prodrati s kakim svojim delom na evropsko tržišče, pa čeprav se je indijska filmska industrija že afirmirala na nekaterih filmskih festivalih. To

danes in ko se ženska ni smela pojavljati v javnosti, in se posebej ne s tako dejavnostjo, kakršno predstavlja filmska umetnost. Predsodki pa še danes niso povsem izkoreninjeni, zato se še danes, ko se tudi zelo priljubljeni filmski umetniki pokaže v javnosti, čujejo na njen račun obrekneje ali celo žaljive pripombe.

Kljub temu da indijski filmi ne morejo prodrati na Zapad, se na indijskih filmskih platinah zelo pogosto videvajo zapadni filmi, predvsem ameriški, dočim britanski filmi močno zasostajajo za ameriški in se tudi drugi filmi bolj poredko videvajo. V prejšnjih letih pa je prišel na indijska platna le tisti zapadni film, ki se je na Zapadu zares uveljavil.

V zadnjih letih pa je to staro pravilo opovedovalo na račun cenjenih ameriških filmov, predvsem raznih cowbojskih, ki so začeli privlačevati predvsem indijsko mladino. Posledica tega je, da so tudi v Indiji začeli izdelovati take filme, pa čeprav nekoliko prikrojene na indijske razmere.

To pa se ni ustavilo le pri tem. Težnja indijskih filmskih producentov po čim večjem zaslužku je privedla do tega, da se more Indija pohvaliti z razmeroma majhnim številom zares izredno dobrih filmov. Kljub temu jih je nekaj, ki so dobili pečet svetovne velikosti, med katerimi sta n. pr. tudi «Dva orala zemlja» in «Pater Pandali», ki je bil lani nagrajen v Cannesu.

V lanskeletni indijski filmski proizvodnji je bil poseben poseben film «Kabulivala», kateremu je bila kot najboljšemu filmu dodeljena nagrada predsednika indijske republike.

«Kabulivala» pomeni «Clovek iz Kabule». Izdean je po istoimenski kratki zgodbi slavnega indijskega pisatelja Radindranata Tagoreja z globoko človečansko temo o ljubezni starev in o človeških predsodkih. Zgodba govori o težkem življenju afganistanskega kmeta Rehmeta, ki je sklenil zapustiti svojo rojstno vas in oditi v svet za kruhom ter zapustiti doma edino hčerko, ki jo je imel zelo rad. Kmet odide v Kalkuto, kjer se zaposli kot ulični prodajalec suhega sadja. Ko tako kroži po ulicah Kalkute, težko prenaša ločitev od hčerke, katere odis roke na koščku papirja nosi stalno s sabo. Nekega dne sreča na ulici šestletno deklico Mini, ki je enaki let kot njegova hčerka, in med njima pride do velikega prijateljstva. Minina mati ter hišna strežnica pa sta oprezni, ker menita, da bi bil prodajalec utelel biti tat orok. Zato nasprotujeta temu prijateljstvu. Dekličin oče, bengalski pisec, pa nima teh predsodkov in zato dopušča kmetu prodajalcu, da obiskuje njegovo hčerko. Toda nekega dne dobi kmet vest, da mu je hči zbolela, in se odpravi na pot domov. Pred odhodom se poslovi od Mini, ki jo najde v parku in jo od tu odpelje v skrit kotiček, kjer se začne med njima dolg pogovor. Vtem važno Minini starši otroka iskati in mati ter služkinja, kljub veliki zaskrbljenosti že slavi zmago, čes da se glede tulca nista vdrali. Toda oče končno vendarle najde deklico v razgovoru s tujcem in ko zve, da se je Kabulivala prišel od

OBRAČUN IV. JUG. FILMSKEGA FESTIVALA

«Pop Čira in pop Špira» je odnesel kup nagrad

V soboto zvečer se je po 9 dneh zelo bogatega programa v puljski areni končal 4. festival jugoslovanskega filma. Zadnji dan je bil na programu film «Svojega telesa gospodar», ki ga je izdelalo zagrebško filmsko podjetje Jadran film.

Sledil je nato uradni zaključek festivala z razdelitvijo nagrad. Festivalsko razsodišče so sestavljali novinar Dragoslav Adamović, direktor Filmskih novosti Samuilo Amadaj, slovenski književnik Matej Bor, književnik Mirko Božić, novinar Fadil Hodžić, publicist Joca Marjanović in književnik Tanasije Mladenović. Po sklepu razsodišča so bili proglašeni za najboljše filme trije filmi, in sicer: «Pop Čira in pop Špira», ki ga je pripravilo beograjsko podjetje «Avala», filmski in o katerem smo že pisali. Nadalje film, ki ga je pripravilo zagrebško podjetje «Jadran-film» in ki je bil na programu zadnji dan, to se pravi film «Svojega telesa gospodar», ter še film «V soboto zvečer», ki ga je izdelalo

beograjsko podjetje «Avala». Za najboljše kratkometražne filme so ocenili filme «Omni-tus risanih filmov», «Fantastično balada» (Triglav-film) «Kolik je ura» (Ufus) in «Polet nad močvirjem» (Slavija-film).

Prva nagrada v znesku 500 tisoč dinarjev za režijo, nagrada, ki jo je razpisalo podjetje «Croatia-film», so prav tako razdelili na dva dela, dobila pa sta Jo Borivojević za glasbo v filmu «Pop Čira in pop Špira» in Bojan Adamović za režijo v filmu «Tuja zemlja». Simić je poleg denarne nagrade dobil tudi zlato kolajno Arene.

Nagrada za scenografijo, ki jo je razpisal občinski ljudski odbor v Pulju — 150.000 dinarjev — je dobil Miomir Denić za že večkrat nagrajeni film «Pop Čira in pop Špira». Nagrada 200.000 dinarjev za glavno vlogo v filmu «Svojega telesa gospodar», za najboljšo žensko vlogo pa so nagradili Ljubomir Babić za njeno vlogo v filmu «Pop Čira in pop Špira». Nagrada za drugo najboljšo žensko vlogo so pripisali Radu Markoviću za vlogo v filmu «Tuja zemlja», drugo nagrado

ONASSIS V BORBI ZA PREDNOST V PREVOZU NAFTE

Naftovod ob Sueškem prekopu in zanimanje sveta za Srednji vzhod

Čez deset let bo Srednji vzhod dajal toliko nafte, kolikor znaša danes vsa svetovna proizvodnja - Načrti o naftovodu čez afriško celino

Vzdolž vzhodne obale Sueškega prekopa bi se morala začeti gradnja velikanskega naftovoda, ki naj bi dovažal arabsko in perzijsko črno zlato k Sredozemlju in nato dalje na evropska in ameriška tržišča. Zamisel ni nova, vendar je postala v zadnjih mesecih, posebno po lanskeletnem napadu na Egipt in po prekinitvi prometa po Sueškem prekopu ponovno aktualna.

Te dni je bilo sporočeno, da

je predsednik egiptovske državne gospodarske organizacije in eden od nekdanjih članov revolucionarnega sveta, Hasan Ibrahim odklonil načrt Onassisa, ki je hotel graditi naftovod od Port Saida do Suez in s tem z novim naftovodom povežati Sredozemsko morje z Rdečim morjem.

Brez dvoma je načrt o izgradnji tega naftovoda zelo važen za vse lastnike brodov

na svetu. Svetovno tržišče zahteva čedalje več nafte, prevoz nafte z dosegljivimi petrolejskimi ladnjami od 15 do 30 tisoč ton pa je čedalje bolj nerentabilen. Zato so začeli graditi velikanske supertankerje s tonažo po 40, 50, 80 ali celo nad 100 tisoč ton. Z enako posadko in malone isto pogonsko silo bi supertankerji mogli prevažati dva ali tri in celo večkratno količino nafte kot jo prevažajo sedanji tankerji.

Pokazalo pa se je, da Sueški prekop, ki je bil od izgradnje do danes večkrat moderniziran, tem velikanskim petrolejskim ladjam ne dopušča prehoda, ker bi ga sicer bilo treba še za dvakrat poglobiti. Potemtakem bi morale te petrolejske ladje potovati okoli afriške celine, to se pravi po poti, ki je 10.000 km daljša kot pot skozi Suez. Zaradi tega bi tudi nafta, ki bi jo prevažali po tej poti, postala dražja za okoli 34 dolarjev na tona.

Lastniki brodov so zamislili izgradnjo naftovoda vzdolž Sueškega prekopa podprli. Na ta način bi petrolejske ladje dovažale črno zlato iz Abadana, Kuweita in Bahreina do Suez, od tod bi z močnimi crpalkami nafto potiskali do Port Saida, kjer bi jo ponovno pretakali v druge petrolejske ladje in jo po Sredozemlju prevažali v evropske destilnice ali tudi v ZDA. Dodati je treba, da so sedanji prevozniki stroški Sueški prekop sorazmerno višji kot bi bili po naftovodih. Zato ni nič čudnega, da se je Onassis, pa čeprav lastnik največje flote petrolejskih ladij na svetu, pojavil s tem konkretnim načrtom o gradnji naftovoda ob Sueškem prekopu. S tem je namreč hotel prehiteti svoje tekmece, predvsem svojega rojaka-Niarhosa, s katerim se že več let borijo za prvenstvo v tankerski floti.

Prejeto leto dni je Onassis dobil koncesijo za izključni prevoz nafte z Arabskega polotoka. Dal mu jo je sam kralj

romanišemu tujcu, da bi vstopil v hiso. Toda Kabulivala potegne z žepa tistih pet rupij, ki mu jih je poklonil Mini in ki jih je vseh osem let skrbno hranil pri sebi. Mininega očeta to močno ga ne očisti hčer, ki pa Rehmeta ne prepozna več. Se le tedaj se Rehmet zave, da se je v 8 letih mnogo spremenilo in da mlada nevesta ni več ona dekletca, na katero je prenesel svojo očetovo ljubezen. To ga tembolj razžalosti, ker meni, da tudi njegova hčerka ne bo več spoznala.

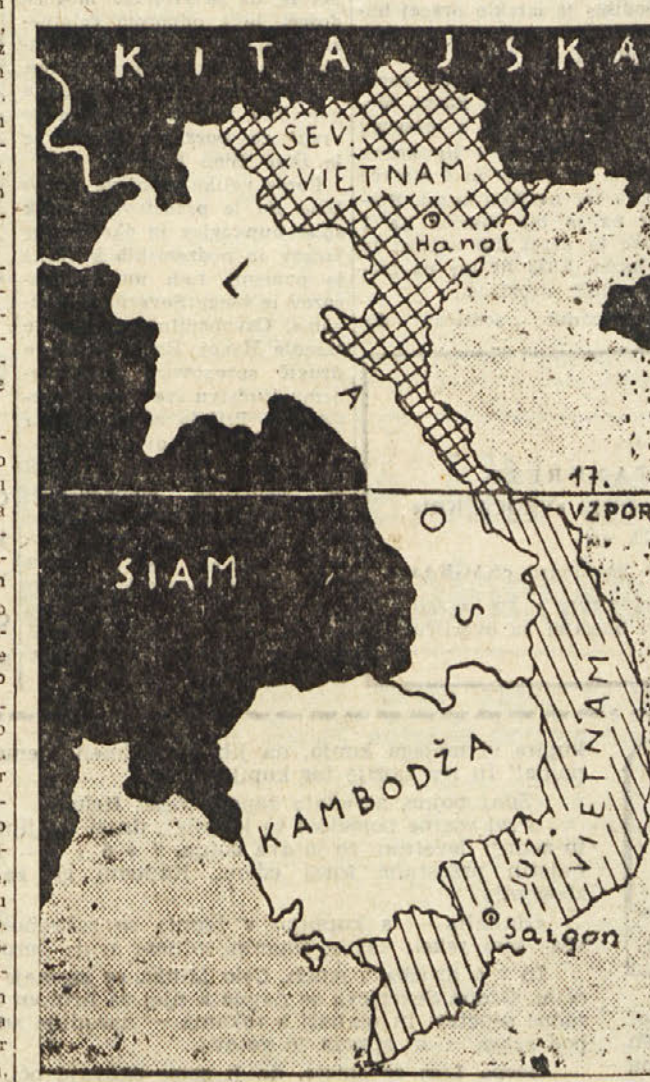
Glavno vlogo Kabulivala je v filmu igral veliki indijski filmski umetnik Cabi Bisvas, malo Mini pa mlada deklica Tinku Tagor.

Sueški prekop postaja čedalje bolj kozko glosa za prevoz arabske in iranske nafte, saj danes Srednji vzhod danes že nad 50 odst. vse svetovne proizvodnje nafte. Naftna polja na tem področju so izredno bogata, saj daje ena vrtna na Srednjem vzhodu do 40.000 ton nafte na leto, dočim doseže ameriške vrtnice ton do 700 ton. Zato stane ena tona nafte v ZDA 14 dolarjev, na Srednjem vzhodu pa komaj 2 dolara. Če k temu dodamo, da so v Saudovi Arabiji odkrili največja ležišča nafte na svetu, katerih se še nihče ni niti dotaknil, potem je povsem razumljivo izredno zanimanje vsega sveta za te zaloge nafte in posledno s tem tudi za politične dogodke v tem predelu.

V letu pred napadom na Egipt je šlo skozi Sueški prekop 100 milijonov ton nafte, dočim gre po sedanjih naftovodih od Moskve in iz Saudove Arabije v Tripolis in Babilas na sredozemski obali Male Azije komaj 70 milijonov ton nafte na leto.

HOŠIMINHOV ŽIVLJENJEPIS JE KOT ROMAN

Bivši mornariški pomočnik sedanji premier republike

Severnovietnamski predsednik Ho Si Minh je ena najzanimivejših skorajda legendarnih osebnosti prebujajoče se Azije. Skrivnostni voditelj narodno-osvobodilne armade, ki je pred tremi leti po zmagovalnih bojih pri Dien Bien Faju in pogajanjih s Francozi vkorakal v Hanoi, je v kratkem razdobju s svojimi zvestimi sodelavci utrdil napredno oblast in ugled svoje države v svetu. Te dni je na daljšem potovanju po prijateljskih deželah. Predvčeršnjim je prisel v FLRJ.

Ho Si Minhov življenjepis je bere kakor zanimiv roman, poln junastev in samopreževanja. Rodil se je 1892. leta v vasi Kimlin in je kot otrok kazal živahno zanimanje za knjige. Z devetnajsti

neje je bil celo tajnik biroja Kominterne za Jugovzhodno Azijo. Končno je prišlo njegovo veliko leto: 1930. Ho Si Minh je ustanovil samostojno KP Vietnam, neodvisno od KP Francije. V deželi so pričele nastajati močne celice revolucionarnega gibanja.

Pozneje je francoska policija sporočila, da so Ho Si Minha ubili. Vodja KP Vietnam pa je bil v resnici živ, le očeel je iz domovine in nekaj let preživel v Moskvi. Toda ves čas je bil v stikih z gibanjem v Vietnamu.

Po nacistični okupaciji Francije so Japonci vdrl v Indokino. Ho Si Minh je sprva s Kitajskimi vodil Ljudsko fronto v boju proti Japoncem, potem pa se je sam vrnil v severne pokrajine domovine, ki so gorale in polne progodov. Od tam je razpustil široko mrežo podtalnih skupin, ki so zadale Japoncem mnogo skrbi in težav.

Po svobodnosti dežele so Vietnamci 23. avgusta 1945 sestavili prvo svobodno vlado s premierom Ho Si Minhom na čelu. Nekaj dni zatem je s cesarskega dvora v Hanoju zavrnila rdeča zastava — naznanila je proglašeno Demokracijo republike Vietnam. Francozom vse to ni bilo všeč, kajti Indokina je bila doigala leta njihova molzna krava. Prihlo so pogajanja s Ho Si Minhom in obljubili Vietnam-

mi leti se je vkrcal na neko francosko ladjo in kot mornarski pomočnik prepotoval svet. Končno je izbral Pariz, kjer se je naselil in preživel v njem več let. Izpopolnjeval je svoje znanje, študiral francosko književnost in filozofijo in — odkril marksizem. Socialistični filozofski nazori so napravili velik vtis na mladega Anamita. Kmalu se je priključil francoski Socialistični stranki, po znanem tourskem kongresu pa odšel s Cachinovo skupino — radikalnejšim krilom, ki je ustanovalo KP Francije. Mladi Ho Si Minh je postal pravi revolucionar.

Kot delegat Kominterne je potoval po evropskih in azijskih deželah. Večkrat ga je preganjala policija. Poz-

neje je bil celo tajnik biroja Kominterne za Jugovzhodno Azijo. Končno je prišlo njegovo veliko leto: 1930. Ho Si Minh je ustanovil samostojno KP Vietnam, neodvisno od KP Francije. V deželi so pričele nastajati močne celice revolucionarnega gibanja.

Pozneje je francoska policija sporočila, da so Ho Si Minha ubili. Vodja KP Vietnam pa je bil v resnici živ, le očeel je iz domovine in nekaj let preživel v Moskvi. Toda ves čas je bil v stikih z gibanjem v Vietnamu.

Po nacistični okupaciji Francije so Japonci vdrl v Indokino. Ho Si Minh je sprva s Kitajskimi vodil Ljudsko fronto v boju proti Japoncem, potem pa se je sam vrnil v severne pokrajine domovine, ki so gorale in polne progodov. Od tam je razpustil široko mrežo podtalnih skupin, ki so zadale Japoncem mnogo skrbi in težav.

Po svobodnosti dežele so Vietnamci 23. avgusta 1945 sestavili prvo svobodno vlado s premierom Ho Si Minhom na čelu. Nekaj dni zatem je s cesarskega dvora v Hanoju zavrnila rdeča zastava — naznanila je proglašeno Demokracijo republike Vietnam. Francozom vse to ni bilo všeč, kajti Indokina je bila doigala leta njihova molzna krava. Prihlo so pogajanja s Ho Si Minhom in obljubili Vietnam-

BREZ BESED

